ՊՈՍԹԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ — ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 2475 - ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 13 — ՆՈՅԵՄԲԵՐ — Ն. Տ. — 25 — ՆՈՅԵՄԲԵՐ — 1879

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին ի Պոլսոյ դրամ. 40 Մէջ.
» » Գաւառաց » 2 Լիրա
Վեցամսեայ » ի Պոլսոյ » 3 Մէջ.
» » Գաւառաց » 1 Լիրա
Օտար երկիրներու » 50 Ֆր.
Դրանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 զուարուչ, երկու անգամի համար 2 զուչ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լայ։
Իւրաքանչիւր թիւ 40 փարա արժէ։

ՄԱՅԿ ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրաց ճանրաւ ծախքը խմբագրութեան վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի։ Գալաթիա Սանտրքճրյար Ճատտէսի թիւ 198։ Նօրօ խան։ Մասխի գրասենեակը։
Ճանրաւ ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։
Զատուած նամակ, յողուած, եւ եւ չեն տրուիր։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Օսմանեան պարտուց կարգադրութեան համար Ղալաթիոյ սեղանաւորաց հետ բանակցութեամբ Բ. Դրան տուած որոշման թարգմանութիւնը կը հրատարակեմք։ Արդարև պարտուց կարգադրութիւնը դոհութեան արժանի է, և ներկայ նախարարութիւնն ամեն բանէ առաջ այս կարևոր խնդրոյն լուծումը փութացընել հարկ կը համարի։ Յուսալի է որ եթէ դանձն իւր պարտուց վճարման սկսի, վարկը կը վերադառնայ և շատ մը քաղաքական խնդիրներ կ'անհետանան կամ Եւրոպա անոնց վերջանալուն համար Բ. Դրան կ'ազդեցի։ Միւս կողմէ Բարձր. Մահմուտ Նէտիմ փաշան իրեն համար կարելի է պատուոյ խնդիր մը կը համարի, որ ինչպէս պարտուց մը ճարումն իւր Եպարքոսութեան օրով դադրեցուց, մասնակի կերպիւ դարձեալ իւր ձեռօք վերադառնայ, որով երբեմն իւր դէմ եղած յարձակումները բարեկամական զգացման փոխուին։ Բ. Դուռը կը հրաւիրէ նաև արժեթղթոյ տէրերը, թէ՛ ատ և թէ՛ Եւրոպա, որպէս զի պատուիրակներ անուանեն իրեն հետ բանակցելու և վերոյիշեալ որոշումը գործադրելու համար։

Եթէ այս ծրագիրն ընդունուի, պարտուց տոկոսներուն տարեկան 1,350,000 ոսկի յատկացած է, յառաջիկայ յունուարի 1էն վճարելի։

Արդէն Նոյեմբեր ամսոյ մէջ եմք, և խիստ քիչ ժամանակ մնացած է գործադրութեան միջոցները բանակցելով ձեռք առնելու համար։ Եւրուն պարաքը յիշուած չէ. ասկէ կրնայ հետևիլ որ այն դուրս պիտի մնայ և ուրիշ միջոցներով պիտի կարգադրի։ Խնդիրն հոն է թէ արդեօք այս կարգադրութիւնը բաւական վստահութիւն պիտի ներշնչէ՞ Եւրոպոյ, քանզի Թուրքիոյ մէջ ամենայն ինչ "ատայ և եղև" է։ Եթէ Եւրոպայի արժեթղթատերերը չբողոքեն, ոմանք պատճառ բռնելով թէ մաքսերն իրենց փոխատուութեան դէմ տրուած են, և միւսներն ուրիշ եկամուտներ, քանզի չկայ եկամուտ մը որ դրաւ տրուած չլինի, եթէ աւելի ապահովութիւններ ու համարառութիւն չպահանջուին, թերեւս այս նոր կարգադրութիւնն յաջողի։ Առ այժմ, ինչպէս որոշումն կրնայ տեսնուիլ, Բ. Դուռը ծխախոտի մենաւաճառին եկամուտն, աղի, ոգելից ըմպելեաց, դրոշմի, մետաքսի և ձկանց հասոյթներն և Կիպրոսի և Արևելեան Ռումելիի եկամուտներն յատկացուցած է տոկոսներուն վճարման, բայց ասոնց գումարը պիտի կրնայ աւելնալ յետոյ ուրիշ աղբիւրներէ։ Այս որոշումն՝ որ Բ. Դրան կողմէ մինչև տասն տարի չ'պիտի կրնայ փոփոխիլ, արժեթղթոց տէրերուն համար առժամանակեայ է, և անոնց իրաւունքն անվթար պիտի մնայ։ Քանի մ'օրէն կարելի է դիտնալ թէ այս նոր կարգադրութիւնն, որով հարիւրին կէսի չափ տոկոս պիտի վճարի, ի՞նչ ապաւորութիւն պիտի ընէ Եւրոպիոյ մէջ։ Առ այժմ, թէ որ Պորսաներուն մէջ Օսմանեան արժեթղթոց գիներուն անկումէն դատել պէտք է, վստահութեան աստիճանը խիստ վար կ'երևի։

• •

Հռչակաւոր Անգղիական բարեշորոգմանց պահանջումը պարզապէս ընտրական մեքենայութիւն մը կը համարուի շարունակ Գաղղիական լրագրայ մէջ։ Կլօպ լրագիրը կըսէ թէ քանի մ'օր յառաջ տարտ հաստատեցաւ թօն Մանչէսթէրի մէջ առեւնախօսութիւն մ'ըրած էր, որով նախարարութիւնը կ'ամբաստանէր թէ յետնեալ և քաղաքակրթութեան անընդունակ Թուրքիոյ կառավարութեան օգնութիւն և պաշտպանութիւն կուտայ։ Այս յարձակումները նախարարութեան դիրքը կը տկարացնէին, և խորհրդարանին մէջ անոր նպաստաւոր մեծամասնութիւնը կորուսանելու պատճառ կուտային։ Լորտ Պիքոնսֆիլտ ճարտար մեքենայութեամբ մը մեծամասնութիւնն իւր կողմը դարձնել ուզեց, բայց իւր և լորտ Սալիսպըրիի քաղաքական հիմնադրերը չ'են կրնար հետևանք ունենալ։ Պէյքըր փաշա, որուն Կլօպ ակնարկութիւն ընելով՝ "իւր երկրին արդարութեան հետ քանի մը խառնաշփոթ գործեր ունեցող Անգղիական հին սպայ մը„ կ'անուանէ զայն, Ցիարպէքիր դնաց ոստիկանութիւնը վերակազմելու համար։ Բայց չեմք դիտեր թէ Վսեմ Ապէտին փաշային կազմած ոստիկանութիւնն ո՛ւր մնացեր է, որպէս զի նորէն Պէյքըր փաշայի խնամոց պէտք ունեցած լինի։ Ո՞չ ապաքէն Ապէտին փաշան անցեալ Պայրամին հեռագրած էր առ Բ. Դուռն թէ "զրել կարգալ գիտցող ուսեալ և բարեկիրթ անձերէ, Բրիստոնեայ և Թուրք, խառն ոստիկանութիւն մը կազմեր է, և նոր զդեստներ տալով անոնց Պայրամի հանդիսին ներկայ դանուած էին։ Ի՞նչ եղան այդ բարեկիրթ ոստիկանները։ Կ'երևի որ Սըր Լէյյարտ Պէյքըր փաշային նոր պաշտօնովը գոհ եղած է, և ո՛չ ևս Մարթայի նաւատորմին ահարկու ցոյցովը սպառնալիք կ'ընէ։ Շա՛տ լաւ, քանզի ամեն մարդ ձանձրացաւ քաղաքական խնդիրներէ։

Մօնիթէօր տիւ Բօմէրս խրատ կուտայ Բ. Դրան, որ գո՛նէ մէկ երկու տարի դիւանագիտութենէ հրաժարի, իւր Եւրոպա ունեցած դեսպաններն ետ կանչելով պարզ գործակատարներ միայն թողու, և արտաքին գործոց նախարարութիւնը վերցնէ, քանզի, կ'ըսէ, մինչև հիմայ դիւանագիտութեան նախամեծարութիւն տրուեցաւ ներքին գործոց վրայ, և ասոր արդիւնքը կրնայ տեսնուիլ Փարիզի դաշնագիրը Պերլինի դաշնադրութեան հետ բաղդատելով։ Բայց յիշեալ թերթը լաւ կ'ընէ որ այս խրատն Եւրոպացի դիւանագիտաց ալ տայ, և յորդորէ զանոնք որ գո՛նէ քաղաքական նոր խնդիրներ չհանեն և իրարու դէմ չգինին։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱԶԳՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն տես թիւ 2474)

"Ուստահանում Բանաս տուտաս որ գաղափար մը կը լինի, որ այդ մահմետական ցեղերն, որք կրկին և կրկին անգամ՝ զիրենք կարող ցուցին մարմնոյ և մտաց սքանչելի ընդունակութիւններ 'ի գործ դնելու, հաշիւ դուրս ձգուին պարզապէս այն պատճառաւ թէ Քրիստոնեայ չեն։ Այդ տեսակ մը խաչակրական միտում կը լինի, որ կ'ոգևորէր Ռուսական խաժամուժն, և որ մեծ արձագանք դատած է այս երկրին աշխարհավարութեան դէմ եղած ամբաստանութեանց մէջ։ Բայց մեք կատարեալ անկողմնակալութեամբ կը նամք հարցնել թէ ո՞վ աւելի իրաւունք ունի նկատառութեան։—Եւրոպոյ կողմը 62,000 քառակուսի մը ղոն տեղ բնակող երկու միլիոն քրիստոնեայ ժողովո՛ւրդ մը, թէ այդ քրիստոնեայ ժողովրդէն եօթնապատիկ աւելի՝ այնէ տասն երեք միլիոն մահմետական ժողովուրդ մը, որ աշխարհի ամենագեղեցիկ երկիրներէն միայն վրայ 710,000 քառակուսի մղոն տեղ կը բնակի։ Ահա այս մեծ իրողութիւնը կան 'ի նկատ առնելու, որոց խօսքը չեմք տեսներ Պ. Պէքսթերի բանախօսութեանց պէս ճառերու մէջ։ Եթէ Պ. Պէքսթերը կենթադրէ, ինչպէս Պ. Կլատսթոն իւր Ղերմ վայրկեաններու մէջ երևակայել կը թուէր, թէ "Թուրքերն„ —որով Մահմետականներն ըսել կուզէ, — Եւրոպայէն արտաքսել բաւական է, և թէ անկէ ետքն Ասիոյ մէջ անոնց վիճակին հոգ տանելու պէտք չունիմք, իրենդիրը լուծելու կատարեալ անկարողութիւն ցուցած կը լինի։ Մինչև անդամ եթէ միայն Ասիոյ կողմը ղընուող Քրիստոնէից շահերն 'ի նկատ առնումք, անոնցմէ տասներեք միլիոն Մահմետականաց մէջ ցրուած երկու միլիոն բնակչաց կացութիւնը կը տեսնեմք մեր առջև։ Այս մահմետականք իրենց աւանդութեանց, իրենց կրօնին, իրենց օրինաց և սովորութեանց կապուած են գո՛նէ այնչափ, ո՛րչափ քրիստոնեայք, որք միայն ըզբաղեցնել կը թուին զՊ. Պէքսթերը։ Մինչև անդամ եթէ արդար լիներ այդ մահմետական ժողովրդեան նախապաշարումներն, աւանդական հաւատարմութիւնն ու կրօնական ջերմեռանդութիւնը մէկ կողմ դնել, պետական անձ մ'այսպէս ներկայացեալ իրողութիւններն ի՞նչպէս կրնայ կարդադրել՝ եղէականի վրայ բիւզանդեան կայսրութիւն մը վերականգնելու կարելիութեան յենլով։

"Ճշմարիտն այս է որ իրական մարդասիրութիւն ու արդարութիւն՝ ինչպէս նաև միակ կարելի աշխարհավարութիւն անոնց կողմն են, որք ինչպէս կեցած են՝ այնպէս կուզեն ճանչել այս իրողութիւններն և անոնցմէ կարելի եղածին չափ օգուտ քաղել՝ [illegible] և արմատական յեղափոխութիւններ ընելու։ Ցարակոյս չկայ թէ Եւրոպիոյ ազգայ, Ռուսիոյ, Անգղիոյ, կամ երկուքին միանգամայն կարելի է խաչակրութեան ձեռնարկել՝ ընդարձակութեան կողմէ աշխարհի վեցերորդին եղող տերութեան մը վրայէն Սուլթանին իշխանութիւնը ջնջելու համար, թէև առջի խաչակրութեանց փորձառութիւնը շատ քաջալերական չէ։ Բայց մեք կը բաւականանամք հաստատելով այս բանը թէ՝ աւելի խաղաղասիրական, աւելի արդար և նուազ փառասիրական աշխարհավարութիւն մը կը լինի յարգել այն քաղաքական իշխանութիւնն, որ բնակչաց ստուար մեծամասնութեան հաւանութեամբ իրրև իրողութիւն մը կը կենայ այդ ընդարձակ տերութեան վրայ, և մեր ջանքը զոհել՝ անոր փարչութեան ատիճանաբար և փութով բարւոքման։ Այս խնդիրն իւր նմանը չունի չկրնար ըսուիլ։

"Մեք Հնդկաստանի մէջ տեսանք թէ ժողովրդոց քաղաքական և ընկերական վիճակն անհունապէս կը բնայ բարւոքիլ՝ առանց դպչելու այն հաւատարմութեան՝ զոր նոքա կը ցուցնեն իրենց ընիկ իշխանաց և իրենց կրօնից։ Այնպիսի պարագաներկան, յորս մեր բացատրածին նման աշխարհավարութիւն մ'ի դերև կը բնայ երևել, և 'ի վերջոյ Թուրքիա ալ այդ պարագային մէջ կրնայ լինիլ։ Յայնժամ մեր առջև խիստ մեծ, դժուարին և վտանգալից խնդիրներ պիտի ելնեն, և պէտք չէ որ մեք ետ քաշուիմք անոնց առջևէն։ Բայց մեր պնդել ուզած կէտն այս է որ առաջին անդամ աւելի խոհեմական, աւելի համեստ և աւելի արդար կը լինի՝ արդէն կեցած քաղաքական

կազմաւորութենէն կարելի եղածին չափ օգուտ քաղել։ Թուրքերը՝ կամ աւելի ճիշդ է ըսել՝ Մահմէտականներն՝ իրենց ձեռքը գտնուած տէրութիւնը ժամանակաւ աշխարհակալած են, և այժմ ևս միայն նոր աշխարհակալութեամբ մ'այդ տէրութիւնն իրենց ձեռքէն կրնայ առնուիլ։ Բայց անոնց տէրութեան մէջ բնակող ժողովրդոց բարեկեցութիւնը խաղաղական ազդեցութեամբ և առանց պատերազմի, առանց բաժանման կամ առանց յեղափոխութեան ձեռք բերելու փորձը տակաւին ամբողջապէս չէ եղած, և մինչև որ այդ փորձն ի դերև ելնէ, իրաւունք չունիմք գործադրել այն յեղափոխական, երկրակալական, և պատերազմական դրութիւնները, զորս Պ. Պէ քսթը և իր բարեկամները կը յանձնարարեն մեզ։»

Ահա ասոնք են Թայմզի դաղափարները Արևելեան ազգութեանց վրայ, և տարակոյս չկայ թէ նոյն իսկ Անդղիական կառավարութեան դաղափարներն են ասոնք։ Դիւրին է սակայն այդ դաղափարաց մէկ մեծ մասն յիշողութեամբ հերքել, ըստ որում՝ մինչդեռ Պ. Պէ.քսթը՝ միայն քրիստոնեայ ազգութեանց վիճակն ի նկատ առնուլ կը թուի, Թայմզ ալ միայն իսլամ ազգութեանց վիճակովը կ'զբաղի, և ապացուցանել թէ կը-նայ գտնուիլ այնպիսի դրութիւն մը, որով այդ տարերաց մին անկրաւորապէս միւսին չզոհել հնար լինի։ Նոյնպէս դիւրին է Պ. Պէ.քսթըի համար՝ իր դատին պաշտպանութեան համար բազուն զօրաւոր փաստեր յառաջ բերելը Բայց Թայմզի յօդուածը թարգմանելով մեր նպատակն եղած է՝ ոչ այնքան սոյն խնդիրն յարուցանել, որքան Արևելեան ազգութեանց-[illegible] թեան դաղափարներն յայտնել, երբ դաղափարաց այդպիսի յայտարարութիւն մը մանաւոր կարևորութիւն մը կ'ստանայ Արևելեան դործոյ արդի վիճակին մէջ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 24 Նոյ.

Տէյլի Նիւզ կըսէ թէ Անգլիոյ և Պարսկաստանի միջև համաձայնութիւն մը հաստատուած լինելու խօսք կայ Բեղրըսպուրկի պաշտօնական ակմրոյ մէջ։ Թէհրանի Անդղիական դեսպանն առաջարկեր է Պարսկական կառավարութեան որ յառաջիկայ գարնան ժամանակ Հէրաթը դրաւէ։

Լոնտրա 24 Նոյ.

Կեդրոնական Ասիայէն եկած լրոց նայելով, Թէքքէի Թիւրքմէնները ժամանակէ մ'ի վեր խիստ յանդուգն արշաւանքներ կընեն Ռուսաց հաղորդակցութիւններն ընդհատելու համար, և մինչև իսկ խումբ մը Թիւրքմէնք Կասպից ծովուն մօտ տեսնուեր են։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՍՄ. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՐՏՔ

Ժամանակէ մ'ի վեր Բ. Դրան և Ղալաթիոյ սեղանաւորաց միջև բանակցութեան ներքև դտնուած ելմտական պայմանագիրը շաբաթ իրիկուն ստորագրուեցաւ։ Այս կարդադրութեան Քոնսոլիտէ պարտուց վերաբերեալ մասին նկատմամբ հըրամանագիր մ'ելած է, որ այդ պարտուց արժէքի ամբողջապէս արժեղթատեարց համար տարեկան 1 միլիոն 350 հազար Օսմ. ոսկւոյ գումար մը կը սահմանէ, որ վեց ամիսն անգամը պիտի վճարուի անոնց ներկայացուցիչներուն, և այսպէս 10 տարի պիտի շարունակէ, յորմէ յետոյ այս կարգադրութեան տեղ, որ առ ժամանակեայ կը կոչուի, վերջնական կարդադրութիւն մը պիտի լինի։

Մոնիթէօր տիւ Քոմէրս լրագիրն իւր երէկուան թուոյն մէջ կը ծանուցանէ թէ մայրաքաղաքիս Անդղիական դեսպանն այս նկատմամբ ծանուցագիր մը ներկայած է Բ. Դրան։ Սըր Հէնրի Լէյըրտ յանուն 1858ի և 1862ի փոխառութեանց արժէթղթատերերուն՝ կը բողոքէ վերոյիշեալ կարդադրութեան դէմ։

Ահաւասիկ կայսերական հրամանագրին պատճէնը.

ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ

Օսմանեան կայսերական կառավարութիւնն իւր արդի կարողութեան համեմատ արտաքին և ներքին պարտուց ասկոսները վերստին վճարել որոշած լինելով, հետևեալը կը հրամանագրէ.

Յօդուած Ա.— 1880 յունվար 1/13ին սկսեալ, 1,350,000 Օսմանեան ոսկւոյ տարեկան դումար մը պիտի յատկանայ արտաքին և ներքին ընդհանուր պարտուց արժեթղթերուն։

Յօդ. Բ. — Այս տարեկան գումարն արժեթղթոց անուանական գումարին վերայ վեցամսեայ տոկոսի մը վճարման յատկացեալ է։ Առաջին վճարումն 1880 յուլիս 1/13ին տեղի պիտի ունենայ։

Յօդ. Դ. — 1,350,000 Օսմանեան ոսկւոյ տարեկան գումարն ապահովեալ և երաշխաւորեալ է.

1. Այս աւուր թուականաւ կընքուած պայմանագրոյ մը արտադրութեամբք, զոր ստորագրած են՝ մէկ կողմէն կայսերական կառավարութիւնն, և միւս կողմէն՝ Օսմանեան կայսերական Պանքան, և Պ. Պ. Ֆօսթըր, Է. Տըվօ, Վօն Հաաս, Ժորժ Զսրիֆի, Սալոմոն Ֆէրնանտէզ, Պէրնաս Թուպինի, Էսոթաչ Էսժէնիախս, Թէոտոր Մավրոքորտաթօ, Վլասթօ, Պարքէր, ըՍՄԹ-[illegible] Գօրոնէօ։ Այն արտադրութեանց համեմատ, ծխախոտի, աղի, ոգելից ըմպելեաց, դրոշմի, մետաքսի և ձուկերուտրոց և մենավաճառաց տարեկան դուտհասոյթէն մէկ միլիոն 100,000 ոսկւոյ գումար մը հանուելէ յետոյ մնացեալն արժեթղթատեարց պիտի վերարերի, և Օսմանեան կայսերական Պանքային միջոցաւ անոնց ներկայացուցիչներուն պիտի տրուի։

2. Կիպրոսի և Արևելեան Ռումելիի տարեկան հասոյթովն, որ այսօրուընէ սկսեալ ներկայ հրամանագրին զօրութեամբ ամբողջապէս արժեթղթատեարց թողուած է տասն տարուան համար.

Ընդ ամենը, մինչև 1,350,000 Օսմանեան լիրա։

Իսկ երբ ասոնք չբաւեն, այս տարեկան գումարը պիտի ամբողջացուի՝ նախ՝ հետևեալ 4. յօդուածին մէջ ցուցուած հասոյթներով և 'ի հարկին կայսերական դանձուն ուրիշ հասոյթներովն։

Յօդ. Դ.—Վերն ըսուած կերպիւ սահմանեալ 1,350,000 լիրայի տարեկան գումարէն զատ, կայսերական կառավարութիւնն՝ այսօրէն և անդառնալի կերպիւ՝ ներքին և արտաքին արժեթղթատեարց կը յատկացնէ.

1. Պուլղարիոյ իշխանութեան հարկն և այն ամեն գումարներն, որք կայսերական կառավարութեան պիտի դան Սերպիայէն, Դարատաղէն և Պուլղարիայէն՝ իրրև բաժին հանդանակութեան Օսմանեան հասարակային պարտուց.

2. Ապագային մէջ հաստատուելիք ամեն հարկաց զուտ արդիւնքին երրորդ մասն։

3. Առևտրական դաշնադրութեանց վերանութեամբ յուսացուած մաքսերուն բարձրացման արդիւնքին երրորդ մասը.

4. Թէմէթիւ և Բաթանթի տրոց արդիւնքին տարբերութեան գումարն՝ երբոր Բաթանթի օրէնքը գործադրի։

Այս չորս յատկացեալ հասութից արդիւնքը պիտի ծառայէ նախ՝ եթէ հարկ լինի՝ որոշեալ 1,350,000 լիրայի տարեկան գումարն ամբողջացնելու, երկրորդ ներքին և արտաքին պարտուց համար՝ որոշուած տոկոսին վրայ յաւելուած մ'ընելու։

Յօդ. Ե. —Կայսերական կառավարութիւնն Օսմանեան արժեթղթատեարց երեսփոխաններուն հետ խորհրդակցութեամբ շինելիք յատուկ կանոնադրութեան մը մէջ պիտի որոշէ.

1. Տարեկան 1,350,000 Օսմանեան լիրային և յաւելուածական գումարներուն բաշխումը ներքին և արտաքին պարտուց այլ և այլ դասակարգերուն միջև.

2. Տարեկան գումարին և վեցամսեայ տոկոսներուն վճարման եղանակը։

Յօդ. Զ. — Ներկայ հրամանագրին տրամադրութիւնները տասն տարուան համար են, որոյ լրանալէն յետոյ նոր հրամանագրով մը պիտի որոշուին ներքին և արտաքին պարտուց տոկոսին և գլխամասին վճարման վերջնական պայմանները։

Ներկայ հրամանագիրն առժամանակեայ լինելով՝ արժեթղթատեարց իրաւունքն անվթար կը թողու։

Կայսերական կառավարութիւնը բացարձակապէս կարգելու իրեն՝ ատենամեայ պայմանաժամուն լրանալէն առաջ դադրեցնել կամ փոփոխել ներկայ հրամանագրին տրամադրութիւններն՝ առանց հաճութեան և գործակցութեան ներքին և արտաքին արժեթղթատեարց։

Բ. Դուռն 10/22 Նոյ. 1879

Այս հրամանագիրը Վեհ. Սուլթանէն վաւերացած լինելով, երէկ Բ. Դուռը պաշտօնապէս ստորագրուեցաւ երկու կողմէ։

Այս առաւօտ Գուրպան Պայրամի տօնախմբութեան առթիւ Վեհ. Սուլթանը մեծ հանդիսիւ Տոլմա—Պահճէի մզկիթը դնաց և հոն կատարուած կրօնական արարողութեանց ներկայ դտնուեցաւ։

Յետոյ Տոլմա—Պահճէի պալատն [illegible] բարաց և բարձրատիճան դինուորական և քաղաքային պաշտօնատարաց շնորհաւորութիւններն ընդունեց։

Պաշտօնական աղդ մը կը ծանուցանէ թէ Պայրամին չորս օրն ալ այսինքն այսօրուընէ սկսեալ մինչև շաբաթ օրը Բ. Դուռն և կառավարական ուրիշ պաշտօնատունք փակեալ են։

Կայսերական հրամանաւ՝

Ֆէրիդ Իզզէթ փաշան Շ.քօտրայի կուսակալ և զինուորական հրամանատար անուանեցաւ։

Ճանիքի նախորդ կառավարիչ Հադդի փաշան Քար-Բերդի, և Համայի նախորդ կառավարիչ Բէշիր փաշան Ճանիքի կառավարիչ անուանեցան։

Վիէննայէն Նոյ. 16 թուով Փարիզի Կլոպ լրագրին քաշուած հեռագրոյ մը նայելով, Աւստրիական կառավարութիւնն յայտարարեր է եղեր որ եթէ Անդղիա Կ. Պոլսոյ ըսպառնայ, ինք ալ Սէլանիկը պիտի դրաւէ։

Տասն հազար Ալպանիացւոյ հրաշիւք ելեր Ալպանիոյ չորս կողմերէն փութով (կամ՝ աւելի ճիշդ է ըսել, երևակայութեան թևերով) Կոսմնեէ հասնելով հանդիսաւորած և հոն տասն հազար Գարատաղցի գօրաց բանակ մը հողմավար յարդի պէս իրենց առջևէն ետ մղած և մինչև Գարատաղի ներսերն հալածած և 150 հատ ռումբ դրաւած և երկու Գարատաղցի հարիւրապետ դերի բռնած լինելու առասպելն, որ եթէ քիչ մը հէն լինէր, Տրօվադալի պատերազմներուը պիտի յիշեցնէր մեզ, և զոր վաղքի իւր սովորական կեղծաւոր ոճովը կը ծանուցանէր իբրև տիանատես (երազատես) Ալպանիացւոյ մը նամակէն առնուած, այս պատմութիւնը, կըսեմք, Թուրք մամլոյն ամենախայտառակ սուտերէն մին է։

Մենք անցեալ շաբթու այս առասպելն յիշած էինք իբրև հետաքրքրական բան մը առանց ամենևին հաւատալու, բայց դո՞նէ կը կարծէինք որ պատմուածին դէթ մէկ հարիւրորդը ճիշդ էր։

Իրողութիւնն այսէ որ ո՛չ միայն Ալպանիացւոյ և Գարատաղցւոյ միջև կռիւ չէ եղած, այլ վաղքթին կամ իւր նամակագիր Ալպանիացւոյն այդպիսի դիցաբանական երազներ տեսնելու իրաւունք տուող որ և է դէպք մ'անդամ չէ պատահած։

Ալպանիական հանրածանօթ միութիւնն, որ կ'երևի թէ անմիութիւն բառին Ալպանիէէն է եղեր, Արևելեան ազգաց յատուկ ուռուցիկ խօսքերէ և յայտարարութիւններէ դատ բան մ'ըրած չէ Կուսմնեէն Գարատաղի դէմ պաշտպանելու համար, և այժմ բանակցութիւնք կը լինին յիշեալ դաւառին խաղաղաբար Գարատաղի յանձնման համար։

Գալով վաղքթի, տարակոյս չկայ թէ նա մինչև ցարդ իւր գեղեցիկ երազէն արթնցած է՝ եթէ Պայրամին յատուկ եղող թմրութիւնը ներէ։

Վիէննայէն Նոյ. 24 թուով եկած հեռագիր մը հետևեալ տեղեկութիւնները կուտայ խնդրոյն արդի վիճակին վրայ.

«Թակպլաթ լրագիրը Զէթինեէէն եկած հեռագիր մը կը հրատարակէ որ Կուսմնեէի տեղ Օսմանեան հողէն ուրիշ դաւառ մը Գարատաղցւոյ թալանելու համար Թուրքիոյ և Գարատաղի միջև բանակցութիւն լինելը սուտ կը հանէ բացորոշապէս։

(Գարատաղցւոյ բաղդէն է թերևս որ սուտերն և առասպելներն՝ ինչպէս նաև Ալպանիական միութիւնը մեծ դեր կը խաղան իրենց գործին մէջ)։

«Ընդհակառակն Գարատաղ յայտներ է Թուրքիոյ թէ ժողովրդային յուզման պատճառաւ դործին հետևանաց պատասխանատու չկրնար լինել ինք՝ եթէ Կուսմնեէի դաւառը Նոյ. 27ին (յառաջիկայ հինդշաբթի օրը) չյանձնուի։

«Մուխթար փաշան Կուսմնեէի սահմանադրման հասած է և Գարատաղցի հրամանատարին հետ պիտի խորհրդակցի Կուսմնեէի յանձնուելուն նկատմամբ։»

Մոնիթէօր տիւ Քոմէրս լրագիրն իւր երէկուան թուոյն մէջ Կարլինէն Նոյ. 22 թուականաւ եկած հեռագիր մը կը հրատարակէ, որ հետևեալ կարևոր տեղեկութիւնները կուտայ։

«Վանայ կուսակալին և տեղւոյն Անդղիական հիւպատոս Բլէյթըն հարիւրապետին միջև ինչ ինչ դժուարութիւնք ծագեցան։ Կ'երևի թէ Բլէյթըն հարիւրապետը կուսակալին ուշադրութիւնն հրաւիրեր է դաւառին Քրիստոնեայ դիւղացւոյ յետին դրքատութեան վրայ, ինչպէս նաև սա իրողութեան վրայ թէ դաղթականութիւնն արդիլելու համար յիշեալ Քրիստոնէից օգնութեան բացորոշ խոստումներ տրուած էին։ Անդղիական հիւպատոսին այս դիտողութիւնները կուսակալէն սիրալիր ընդունելութիւն չեն դտեր, և ստոյգ է որ Բլէյթըն հարիւրապետը պահանջեր է կուսակալէն որ նե-

բում ինդրէ իրմէն, իսկ կուսակալը մերժողական պատասխան տուեր է։»

Մօնիթէօրի թղթակիցն այս տեղեկութիւնները տալէ յետոյ հետևեալ խորհրդածութիւնները կընէ, որոյ արժէքը դնահատելու հոգն ընթերցողաց կը թողուցուք.

«Այս միջադէպին քաղաքական որ և է կարևորութիւն մը չկրնար ընծայուիլ, որովհետև Անդղլիական կառավարութիւնն այս գործին մէջ Քէյթը հարիւրապետին ընթացից հաւանութիւն տուած է, և Օսմանեան կառավարութիւնն ալ Փոքր-Ասիոյ մէջ Անդղլիոյ հետ համաձայնութեամբ ընթանալու հաստատ որոշման այնքան զօրաւոր ապացոյցներ տուած է մօտերս, որ կը յուսացուի թէ այս միջադէպը բարեկամական կարգադրութիւն մը կ'ստանայ փութով։»

——

Ինչպէս յայտնի է, թղթադրամը, որ 600-700 դրուշ կարժէր մէկ ոսկւոյ դէմ, յանկարծ մինչև 1,100 դրուշ ինկաւ։ Պատճառն այս լինել կը կարծուի՝ եղած դրոյցի մը նայելով՝ թէ կառավարութիւնն որոշեր է եղեր ոչ ևս թղթադրամ ընդունիլ ուղղակի տրոց մէկ հինգերորդին փոխարէն։

——

Շերքէթի—Խայրիէի Տնօրէն Ալի Էֆէնտիին տուն եղած դատութեան վրայ ասկէ առաջ հրատարակուած տեղեկութեանց մէջ սխալներ կային։ Դոյն Ալի Էֆէնտիի մէկ նախկին ծառան է եղեր, որ Պօլսոյ մէջ յիշեալ Էֆէնտիին ապարանքը մտեր է, ուր ընտանիքը չընակիր այժմ, և յիսուն հազար ոսկւոյ արժողութեամբ դրամ, արժէքուղթ եւ դոյզեր է։

——

Տակաւին չկրցաւ հասկցուիլ թէ Բաղդէշի (Պիթլիս) կառավարչութիւնը կուսակալութեան (վիլայէթ) փոխուելուն վրայ Վան ի՞նչ պիտի լինի կամ ի՞նչ եղած է։ Բաղդէշ այնքան մօտ է Վանայ, որ այն կողմը չեմք կարծեր որ երկու Վիլայէթ միանգամայն կարենայ լինիլ։ Իսկ երբէկ մայրաքաղաքիս Մօնիթէօր լրագրին ուղղեալ հեռագիր մը Թուրքերէն Վալի տիտղոսը կուտար Վանայ կառավարչին։ Ոմանք Բաղդէշի կուսակալութեան լաւ մեկնութիւն չեն տար. որովհետև յայտնի է թէ մինչդեռ Վանայ կողմը Հայ տարրը բազմաթիւ է, Բաղդէշի կողմն աւելի խլամբ և մանաւորապէս Քիւրաք բազմաթիւ են։ Միով բանիւ, ոմանք կը վախնան թէ կայսերական կառավարութիւնն՝ հակառակ իւր ցայդ բանած ընթացից՝ Անդղիայուոյ օրինակին չհետևի երկրական անուանակոչութեանց մասին...։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՏԻԷ

Նրէկ իրիկուն դոցուեցաւ	41 30

Այսօր Պայրամին առթիւ Պօրսան գոց է։

Բաւղէշի երկաթուղի	ֆր.	38 75
Թղթադրամ	վր.	1040

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

9 Նոյեմբեր

Մէհմիէի տարբերութիւն	.	6 25
Հինգնոց »	.	17 30
Մէրմէրք		17 30
Պղինձ	.	365

Կ. Պոլիս 12 Նոյ. 1879

. . . Տէր.

Պատուական Մասիսիդ Նոյեմբեր 9 թերթին մէջ Կարինէն առ Ձեզ ուղղեալ նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Անդղ. ընդհանուր հիւպատոս Պ. Թրոթթը ինձ մի ոսկի ժամացոյց տուեր է, զոր և ես չեմ ընդուներ...։

Կարինէն մեկնելուս առթիւ Նորին Վսեմութեան և իմ մէջ խօսքի փոխանակութիւններ լինելու տաեն՝ երբ Նորին Վսեմութիւնը գոհութիւն կը յայտնէր և կը մաղթէր յապա ժամանակի ևս ի վերսին տեսակցութիւն վարձահատոյց քաջալերութեամբ մը առաւել ևս փառաւորեալ,... ես յաւելի թէ «մենք ունինք ամենապատուական մէկ Պատրիարք, որ դիտէ և կարող է քաջալերել աշխատողները»...։ Հուսկ ուրեմն Նորին Վսեմութիւնն ի ցոյց իւրոյ համակրութեան զիր յանձնեց ինձ ուղղեալ առ դեսպանն Մեծին Բրիտանիոյ ի Կ. Պոլիս։

Իսկ գալով այն այլևայլ համբաւեալ զրոյցներուն թէ՝ ի Տրապիզոն և ի Կարին զրամական նպաստք եղած են ինձ հանդանակութեամբ, կը պատասխանեմ. Կարնոյ Թագ. խորհուրդը միայն՝ յանձնարարութեամբ Ֆաղ. ժողովոյ երկու Օսմ. ոսկի տուած է, և հինգ ազնիւ անձեր ի մասնաւորի ժամուց չնորհած են ինձ։ Այս աւասիկ եղած է իմ վեցամսեայ պաշտօնավարութեանս վարձատրութիւն ի Կարին։

Հանդանակութիւնք արդարև եղան, բայց Ամեն. Խրիմեան Սրբազանի համար։ Տրապիզօնցիք գրեթէ 60 ոսկի և ձի մը ընծայած են Նորին Սրբազութեան, նոյնպէս Կարնեցիք պատարաստութեան վրայ էին...։

Ես 13 մարտի ի վեր թէև ատատական կը շրջագայիմ, բայց ոչ բնաւ ուրեք ժողովրդեան վրայ ծանրացած եմ, պայս ինձ մինակ մխիթարութիւն և փառք համարելով։

Մնամ ողջունիս առ Ձեզ

Վահան Վրդ. Պարոնեան

ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընդ բարձր հովանաւորութեամբ և պաշտպանութեամբ Ամենապատիւ Տ. Տ. Ներսէս Ս. Արքեպիսկոպոսի, Պատրիարքին ամենայն Հայոց Թուրքիոյ։

Կ. Պոլիս 6 Նոյ. 1879

. . . Խնդրագրական Տէր.

Կիլիկեան Ընկերութեան Գործադիր Ժողովը պարտ անձին կը համարի այսօր Ձեր պատուական թերթին միջոցաւ ծանուցանել մեր սիրելի ազգայնոց թէ հոկտ. ամսոյ 20ին, շաբաթ օրը, Պ. Յովհաննէս և տիկին Եպրոս Նաքաշեանները Հաճըն ուղևորեցան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր մասնաւոր յանձնարարական կոնդակովը, Պարոնը՝ Հաճընոյ «Կիլիկեան վարժարան» ազգայոց, Կիլիկեան վարժարան օրիորդաց և Կիլիկեան Նախակրթարան» երեք կըրթական հաստատութեանց իրը ընդհանուր Տնօրէն-դատաւոր, և տիկինը՝ մասնաւորաբար իրը վարժուհի Կիլիկեան վարժարանի օրիորդաց։

Արդէն ծանօթ է թէ Կիլիկեան ընկերութիւնը իւր առաջին կրթական երկսեռ հաստատութիւնը Հաճընոյ մէջ հիմնած է ասկէ 9 տարի յառաջ Հաճընոյ Վարդանեան ընկերութիւն անուան տակ, և կրնայ պարծենալ թէ իւր կրթական այս երկսեռ յարկերը բաւական պտուղներ նուիրած են Ազգին, որոյմէ ոմանք ցայսօր մեր Հաճընոյ վարժարանաց մէջ, ոմանք Կիլիկիոյ զանազան կողմերը թէ՛ դպրոցներու և թէ՛ Տէրութեան պաշտօններու մէջ, և ոմանք ալ նոյն իսկ Կիլիկիայէն դուրս զանազան Ազգային վարժարաններու մէջ օգտակար եղած են ազգին։ Առ այս իրը ապացոյց առախութեամբ կը հրատարակեմք հետևեալ նամակը զոր մեր Հաճընոյ վարդանեան վարժարանի նախորդ տարիներէն Պ. Մինաս Թուրսարգիսեանց մեզ ուղղած է Պաղտատէն Սեպտ. 5 ամսաթուով։

«Բարեկեան ոգեմամբ Կիլիկեան ընկերութեան ի Պօլիս.

«Ազդ տսէր Տեա՛ր.

«Ընկերութեանդ շնորհիւ ուսումնն առած եմ և այժմ կը վարիմ Ընկերութեանդ հաստատելիք վարժարաններէն միոյն մէջ պաշտօն վարելով պարտքս վճարել Ձեզ և սիրելի ազգիս։ Երկու օրէն կը մեկնիմ Պաղտատէն և՝ ի Տիգրանակերտ կը մնամ Ձեր պատասխանին։ Ազգութեան ոգի, հայրենեաց սէր և եղբարցս ծառայելու փափաք չեն պակասիր յիս։ Կարող էք յօգուտ և՝ ի պահիս Ընկերութեանդ գործածել իմ այս զգացումներս, որովք մնամ

Մինաս Կ. Թուրսարգիսեանց.

Սոյն Պարոնը յանձնարարուած է մեզ նաև Հաճընոյ վարժարանաց նախորդ Տնօրէն-դատաւոր Պ. Մ. Սըվաճեանի կողմանէ որ՝ ի Պաղտատ կը դասախօսէ այժմ, և որ իւր առ ընկերութիւնս ուղղած մի գրութեան մէջ հետևեալ կերպով կը խօսի առնոր վրայ։

«Պ. Մինաս Թուրսարգիսեանցն ընիկ Հաճընցի երիտասարդ մ'է, որ իւր այր ըլլն դիմն ստացաւ Հաճընոյ վարդանեան վարժարանին մէջ, և զարմանալի յաջողութեամբ յառաջանալով՝ կատարեալ ուսաւ հոն իմ դասատուութեամբ՝ Հայերէն և Թուրքերէն լեզուներն, և բաւականին Ֆրանսերէն, նաև Թուաբանութիւն, Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն եւ. և ապա բաւական ժամանակ ևս երբեմն վարդանեան և երբեմն վարդուհեան օրիորդաց վարժարանին մէջ օգնական դասատուութեամբ գործածեցի զինքն՝ ի. Հաճըն։ Հաճընէն մեկնելէս յետոյ, այդ Պարոնն ժամանակ մը Պ. Մարտիրոս Պոյաճեանի՝ իւր մէկ ուրիշ ընկերակցին հետ կառավարեց նոյն երկսեռ վարժարաններն, մինչև որ յաջորդեց մեզ Պ. Մելքոն։ Անկից վերջն Պ. Մինաս Պերէճիկ քաղաքն դասատու եղաւ երկու տարուոյ չափ, և հուսկ ապա Հալէպի վարժարանին դասատուութեան հրաւիրուեցաւ։ Ասկէ ալ քիչ առենէն Պաղտատի մէջ ինձ օգնական դասատու մը պէտք ըլլալով՝ զինքն՝ ի Պաղտատ հրաւիրեցի. բայց ավսո՜ս որ այդ ազատ լեռանց ու հովասուն վայրաց մէջ ծնած ու մնած երիտասարդին համար բոլորովին ցնաստարեր եղաւ այս քաղաքի դժոխմբեր օդն և տօքթօր Մուրատեանի խորհրդովն վերջնապէս տարի մը յետոյ մեկնել հարկ եղաւ այս քաղաքէն։»

Այսօր սոյն երիտասարդը ժողովոյս որոշմամբը՝ ի Մարաշ ուղևորած է, հոն Պ. Միսաք Էլմասեանի քով, և անտի Ընկերութեանս նոր բանալիք վարժարաններէն մէկուն մէջ դասատուութեան պաշտօն պիտի ստանձնէ։

Այս և ասոր նման արդիւնքներն բաւական մեծ ապացոյց մ'են թէ ազգին առ ընկերութիւնս ըրած առատաձեռնութիւնները ապարդիւն չեն մնացած. և առ այս իրը կրկին ապացոյց կրնամք յառաջբերել Ընկերութեանս Հաճընի մէջ կարգած խնամակալին Սեպտ. 20 ամսաթուով մեզ ուղղած գրութիւնն որ հետևեալ կերպով կը տեղեկագրէ.

«Այս օրերս Մեծին Բրիտանիոյ Տէրութեան կողմանէ վերակարգեալ Կեսարիոյ փոխ-Հիւպատոս Վսեմ. Հարրի Բուրը, և իւր թարգման Կեսարացի Մեծ. Գէորգ Էֆէնտի Ցբրէնկեանը Հաճըն գալով՝ մեր Վանքը հիւր եղան, և ըստ կարողութեան քաղաքիս պէտք եղած հիւրընկալութիւնը գտանելէն վերջը, երրորդ օրը Ն. Վսեմութիւնը, թարգման Էֆէնտին և տեղւոյս առաջնորդները, Պետրոս սրբազանը ի միասին վարժարանիս այցելութիւն մը տուին։ Նորին Վսեմութիւնը աշակերտներէն Թէրզեան և Լ.քմէ.քճեան պատանիները կանչելով՝ Համառարածի վրայ հարցումներ ըրաւ, և ինքն ատրի կայնած տախտակին վրայ իւր ձեռօք թուաբանական խնդիրներ գրելով, և Գաղղիերէն ու Տաճկերէն գիր գրել տալէն՝ ի զատ՝ թարգման էֆէնտին ալ դասական հարցումներ ըրաւ, և ըստ բաւականին պատասխան առնէ յետոյ՝ հրամայեց որ երգեն. աշակերտք ալ «Նուիրագործ է Հայրենիք» երգն երգեցին. Այնուհետև Նորին Վսեմութիւնն սկըսաւ՝ նախ վարժարանիս շէնքը, բարեկարգութիւնը, յետոյ դասերուն աշակերտաց յառաջդիմութիւնը, շնորհակալութիւն մատոյց Կիլիկեան ընկերութեան, պատուեց դասատու Պ. Մելքոնը ձեռքը սեղմելով, և՝ ի շնորհս Ձեր ընկերութեան շնորհակալութիւն մատոյց նաև խնամակալութեան և բոլոր աշակերտաց. «Ձեր վարժարանին կանոնաւորութիւնն ու յառաջդիմութիւնը, ըսաւ, պիտի գրեմ փարլամէնթին, և յուսով եմ որ կրկին գալստեանս աւելի յառաջադէմ պիտի տեսնեմ զայն. և այն ժամանակ աւելի մեծ հարցումներ պիտի ընեմ աշակերտաց». ըսելով բաժնուեցաւ։ Նոյն օրը մեր ազգային երեւելիներէն մէկուն տունը խնճոյք մը տուեցաւ յանուն ազգին, և միւս օրը առաւօտեան ժամը մէկին մեկնեցաւ քաղաքէս դէպ ի Կեսարիա։ Տեղւոյս տեղակալը, իշխաններէն մին և նուաստս քաղաքէս կէս ժամ հեռու ճամբեցինք զինքն, նոյն տեղն ալ դարձեալ գոհութիւն մատոյց վարժարանիս վրայ և յետոյ բաժնուեցանք»։

Մնացեալն հետևեալ թուով

ԾՕՆՈՒՑՈՒՄ

Կ. Պոլսոյ Մուսալլա թաղը Ցբէյճի փողոցը կէս տուն մը կայ Մահլիլ եղած, Մէկ քառորդը Տիվրիկի ընկերութեան, միւս քառորդն ալ Սամանթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ։ Այժմ աս կէս տունը, որոյ կէսն ալ աէրը կը ծախէ իւր յօժար կամաք, աճուրդի հանուած է։ Գնել ուզողը կը հրաւիրուի Զուլճաճի խանը 41 թիւ սենեակը։

ԻԼԱՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԱՂԱԶԱՆ

Կ. Պոլիս Դալաթիա Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկայի Մաղազան կը ծախուի, ազնիւ ճերմակ կտաւներ, ու սեղանի ծածկոց և այլն, սեղանի արծաթած պատառաքաղ, դրդալ և այլն. կապի Լամպաներ, սեղանի ճերմակ յախճապակէ սպասք Անդղիոյ տեսակէն, քարեօլաներ, փիքէ ծածկոց, քթանէ ոսկան և այլն, բոհանոցի վերաբերեալ անօթներ, կարի գործիքներ, և ուրիշ անթիւ պիտանի վաճառք կը ծախուին չափաւոր դներով։

Advertisements referring to British or American Goods, etc., are exclusively received for this Paper at
EUG. MICOUD'S Foreign Advertising Agency 139—140, Fleet Street, London.

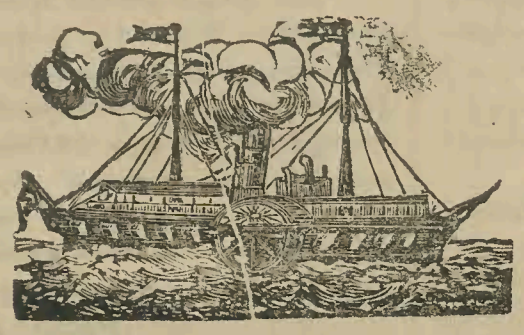

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈՊԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1879 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՆՈՅԵՄԲԵՐ 30

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈՊԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ	Ե-ԲՈՊԻՆ ԷՋԵՐ	Թիւ
2	Եկեղեցական Մէջար. Պէյիք. Թար. Եկեղեք. Սմիւռն. Էմիրկ. Պոյաճ. Ր Հիսար Պէպէք։ Արնաւուտ գիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի (Նոյեմբեր 15 էն մէկ քառորդ եաքը)	33
2 45	Եկեղեցական. Մէջար. Պէյիք. Թար. Եկեղեք. Էմիր. Ր Հիսար Պէպէք (Նոյ. 15էն քառորդ մը եաքը)	34
3 15	Ր Ա Գավազէն Եկեղեցական. Մէջ. Պէյիք. Թար, Եկեղեք. Սմիւռն. Էմիրկ. Օյանբք. Ր Հիսար, Պէպէք։ (Նոյ. 15 էն քառորդ մը եաքը)	18
4 15	Ա. Ր. Գավազ Եկեղեցական. Մէջարպ. Պէյիքաք. Թարապիա, Եկեղեք. Սմիւռն. Էմիրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար, Պէպէք. Արնաւուտաք. Օրթաք. պէշիկթաշ։ (Նոյ 15 էն մէկ քառորդ եաքը)	32
4 45	Եկեղեցական Մէջարպուրնուէն Պէյիքաք. Թարապիա, Եկեղեք. Էմիրկ. Ր. Հիսար Արնաւուտաք. Գուրուչ. Օրթաք Պէշիկթաշ.	21
7	Եկեղեցական Պէյիքաք. Թար. պէյդօղ. Եկեղեք. Էմիրկ. Գանլըճա Ր Ա Հիսար, Գանտիլլի. Արնավ. Զէնկ. Պէյ. Օրթ. Գուզկունճ. Պէշիկ. Իւսկիւտար։	5
8	Ա. և Ր. Գավազ Եկեղեցական. Մէջ. Պէյիքաք. Թար. Պէյդօղ. Եկեղեք. Էմիրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ։	31
10	Մէջարպուրնուէն Պէյիքաք. Թարապիա, Եկեղեքէր, Էմիրկէն, Ր. Հիսար, Արնավ. Օրթաքէր, Պէշիկթաշ։	22

ԱՐՆԱՒՈՒՏ ԳԻՇԵՐ

Ժամ	Ե-ԲՈՊԻՆ ԷՋԵՐ	Թիւ
2 15	Արնավ, Գուր, Օրթաք, Պէշիկ։ (Նոյ 15էն մէկ քառորդ եաքը)	19
2 45	Արնաւուտաքէր, Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ. Գապաթ։ (Նոյ 15 էն մէկ քառորդ եաքը)	25
3 15	Պէպէք. Արնավ, Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ, Գապաթ. (Նոյ 15 էն մէկ քառորդ եաքը)	22
4	Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ. (Նոյ 15 էն մէկ քառորդ եաքը)	19
4 45	Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ. Գապաթաշ։ (Նոյ. 15 էն մէկ քառորդ եաքը)	
10 45	Գուրուչ. ուղղակի կամուրջ։	25

ԱՌՆԱՒՈՒՏ ԵՂԵՐ

Ժամ	Ե-ԲՈՊԻՆ ԷՋԵՐ	Թիւ
2	Պէյքօղ, Բաշապ. Ր. փաշա մահ. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Վանիք. Զէնկէրքէօյ, Պէյ, Գուզկի։ (Նոյ 15էն մէկ քառորդ եաքը)	21
2 15	Արնավ. Վանիքէօյ, Զէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկի. Գապ։	5
2 45	Պէյիքաք. Թար. Պէյքօղ, Բաշապ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ։ (Ուրբ. օրերը 3 ը քառորդ անցած) (Նոյ 15 էն մէկ քառորդ եաքը)	17
3 45	Պէյիքաք. Թար. Պէյքօղ, Բաշապ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանրք Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապաթաշ։ (Նոյ 15 էն մէկ քառորդ եաքը) (ուրբաթ օրէրէն ի զատ)	28
8 45	Պէյիքաք. Պէյքօղ, Բաշապ. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլերպէյ. Գուզկ. Իւսկ. (Ուրբաթ օրերը Ռիֆաթ փաշա մահալլեսի)։	19

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈՊԵՆԱՆԻՆԵՐԸ

Ժամ	Ե-ԲՈՊԻՆ ԷՋԵՐ	Թիւ
3 30	Գապ. Իւսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթ. Պէյ. Զէնկ. Որնվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար, Գանլ. Էմիրկէն, Եկեղեք. Պէյքօղ Թարապ. Պէյիք. Եկեղեմահ։	5
4	Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եկեղեք. Թար. Պէյիք. Եկեղեմահ	21
5 15	Գապ. Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար, Պոյաճ. Էմիրկ. Եկեղեք. Պէյքօղ, Թար. Պէյիք. Մէջ. Եկեղեմ. Դավազ։	34
6 15	Իւսկ. Պէշիկ. Գուզկ։ Օրթաք. Պէյ. Զէնկ. Արնավ. Գանտ. Ր. Հիսար, Պոյաճ. Եկեղեք. Թար. Պէյիք։	19
8	Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եկեղեք. Թարապ. Պէյիքաք. Սէկարպուրնու։	22
9 30	Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եկեղեք. Թարապ. Պէյիք. Մէկզրպ Եկեղեմ. (ուրբաթ օրերէն ի զատ)	17
10 15	Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Պոյաճ, Էմիրկ. Եկեղեք. Թարապ. Պէյիքաք. Մէկզարպ. Եկեղեմահ։ (ուրբաթ օրերը ժամը 10 ին)	32
10 40	Պէշիկ, Օրթաք. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Սմիւռն. Եկեղեք. Թարապ. Պէյիքաք. Մէկզարպ. Եկեղեմ.	18
11 15	Ր. Հիսար, Պոյաճ. Էմիրկ. Սմիւռն. Եկեղեք. Թարապ. Պէյիք Մէկզար. Եկեղեմահ։ (Հարաւային օգերուն Սմիւռնիա չհանդիպիր)	34

ԱՐՆԱՒՈՒՏ ԳԻՇ

Ժամ	Ե-ԲՈՊԻՆ ԷՋԵՐ	Թիւ
4 15	Ուղղակի Արնաւուտքէօյ։	22
10 15	Գապ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. (ուրբաթ օրերը ժամը 10ին)	25
11 15	Գապա, Պէշիկ, Օրթաք, Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք	19
11 35	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ։	25
12	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւուտ. Պէպէք։	22

ԱՌՆՈՒՈՒՏ ԵՂԵՐ

Ժամ	Ե-ԲՈՊԻՆ ԷՋԵՐ	Թիւ
3 20	Իւսկ. Գուզ. Պէյ. Զէնկ. Արնավ. (Նոյ. 15 ին ժամը 3 30ին պիտի եկլայ)	19
9 45	Գուզկ. Պէյլերպ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշապ. Պէյքօղ, Մէկզարպ. Ր. և Ա. Գավազ։	33
10 30	Գապաթ. Գուզկ, Պէյ. Զէնկ. Վանիք. Գանտիլլի, Ա. Հիս, Գանլ. Զուպուղ, Բաշ. Պէյքօղ, Թրպ, Պէյիք։	28
11 15	Գուզկ. Պէյ. Զէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշապ. Պէյքօղ։	21
11 30	Գապաթ. Գուզկ. Պէյ. Զէնկ. Վանիք. Արնավ.	5
4	(Ուրբաթ օրերը շոգենաւ մը կամուրջէն ելլալով Իւսկ. Գուզկ. Պէյլեր, Զէնկէլ, Վանիք, Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Ր փ. մահ, Բաշապ. ու Պէյքօղ, ժամը 5 30ին Պէյքօղէն նոյն նաւամատոյցները հանդիպելով կամուրջ պիտի իջնայ)	

UNITED SERVICE SOAP TABLET

ՕՃԱՌ

Անուշահոտ օճառ, մարթը կը կանուղցնէ ու լեզի ջուրով ալ կը փրփրի, տեսակը խիստ ապնիւ ու գինը շատ աժան է. կը ծախուի Կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ԱՅԵՐԻ ՎԻԿՕՐԸ

Ով որ իր մաղերուն թափիլը չուզեր, «Այերի Վիկօր» կոչուած մաղի անուշահոտ ջուրէն գործածելու է. ուրիշ ամեն տեսակ մաղի ջուրերը կամ՝ իւղերը՝ որ մաղ չի թափելու համար կը ծախուին, բոլորն ալ անօգուտ են. իսկ Վիկօրի օգուտը միլիոնաւոր փորձերով տեսնուած է, և Պոլսոյ ու դուսառայ սէջ օր օրի գործածողներուն թիւը կաւելնայ։ Անոնք որ իրենց մաղերուն գեղեցկութիւնը կարոնցնելու վրայ են, շուտով գործածեն առ ջուրէն որ՝ի վերջոյ չզղջան։ Թափելու վրայ եղող մաղերը կը հաստատէ ու կամրապնդէ, թափածներուն տեղը մաղ կը բուսցնէ երբոր մաղերուն արմատը ջնասուած չէ, ու ճերմկած մաղերը անպատճառ իր նախկին բնական գոյնին կը բերէ, գործածելուն կերպը շիշերուն հետն է. կը ծախուի Կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկայի Մաղազան։

ՋՐՀԱՆ

Ամերիկայի ջրհանները մեծ և փոքր, երկաթէ հաստատուն խողովակներով թէ ջրշեղջներու և թէ խորունկ հորերու համար աժան դներով կը ծախուի, Կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան

ԹՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ
ՂԱԼԱԹԱ ՆՕՐՕ ԽԱՆ

ՓՈՐՁՈՒ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԵԼՈՅ 1878ի

ՃՕՐՃ ԲՐԱՅՍ
(George Price)

ՏԻԵԶԵՐԱՅԻՆ ՕՐԱՊԱՇԱԿ ԵՒ ԱՆՀԱՄԵՄԱՏԵԼԻ ԵՐԿԱՔԱՅԻՆ ԵՒ ՊԱՐԼԱՏԱՇԵՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՐԿԼԱՄՈՒՐՆԵՐ
(ԲՕՄԲԻՐ—ՅՕՍ)

Ամենահարմար եւ բաշխելի երկաթուղիներու համար։ Գործածուած է Գերմանիոյ Դուքէն։

40 Տարիէ ասկի հաստատուած.

NEC PLUS ULTRA
Ամենաբարձր

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՂԱԼԻՆԵՐ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ

Գործարանատէր

Անգլիոյ ապրանքի Գաւարանի և Գրամա-
սան լիշեալ Գաւ. կառաւարական բոլոր
գործարանները և յարկերու յատուկ
չինուած ու մատակարարը։
Ցառանգ ոսկերչաց, դրամատիրոջաց
և այլ մասնաւորաց հատար չինուած
արկղամուրներ։

ՏԻՐ. — Իմ կալուածքիս վերատեսչի հրամանով չեմ գրքերս և ապրանքս ուրիշ ոչ ոքի մատակարարելու եմ։ Ես Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Գլխաւոր Գրասենեակի Ներքին Հարստահարութեան Դատարանի Գանձապետ։

Զեր Արիզամուրին ճիշդ քանի՞ տարի է՝ որ Գ. Բօյլին (Coates) գրքերն ծառայեցուցեալ էր. այս վերջինին մէջ գտնուած տեղերուն և կարեւոր թերթերն ամենքն ալ արդարութեամբ և թերութիւնէ 10 տարուայ (որ ըսել է 3 1/2 օրագրէն աւելի) վաղ ոսկի, զոր պահած էի հոն կառավարութեան հեռագրատան դատարանի դատաւորութեան դիմաց։

Հոդեւորէն երկու օր վերջը Բօյլին ձեր Արիզամուրին ներքին կողմը բոլորովին անվնաս գտաւ. նա մահաւանդ վառօդ թէ՝ որ ունի մէջ իր ինչ որ էր հոդեւորէն առաջ։

Ոնիս ոը Եանէրոս
8 սարիլ 1868

(Ստորագրեալ) Վ. ՍՊԻՆՍԼԻ
Ընդունելութիւն առաջ։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւնք ստանալու համար, վաճառատան գործարարին դիմեցէք։

ՍՈՒՄԱԿԻՆԵՆԻ ԱՄՇԱԿՈՒՆԵՐԻ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ

Գ. Մ. ՊԱՍԼԵՄՆ, վաճառատան Ա.տա խան թիւ 1։